

Bedrijven of diensten die over eigen transportmiddelen of over goede relaties in het transportwezen, in het bedrijfsleven in het algemeen of op het platteland beschikten, hadden het natuurlijk gemakkelijker dan andere bij wie dat niet het geval was.¹ Zo haalde de Noord- en Zuidhollandse Reddingmaatschappij met de eigen reddingboten uit Friesland aardappelen, peulvruchten en tarwe ten behoeve van de bemanningen van de reddingsstations. De directie van de Stoomvaartmaatschappij 'Nederland' liet uit Gelderland een schuit met aardappelen komen ('de gewone vracht wordt betaald en die is f 2 per ton maar voor de olie, benodigd om de schuit naar Amsterdam te brengen, moet f 25 000 worden neergeteld.²) Het Provinciaal Electriciteitsbedrijf van Noord-Holland droeg zorg voor ca. honderd uitreikingen aan het personeel, 'sommige groot, andere klein'; het trad op, aldus het naoorlogse verslag, 'als aardappel-, groente- en fruithandelaar, als kruidenier, drogist, tabakshandelaar, slager, grutter, kaasboer, kachelleverancier' (noodkacheltjes) 'en wat niet al.'³ Confessionele gestichten van ouden van dagen kregen menigmaal extra zendingen levensmiddelen van hun pachters of hypotheekhouders op het platteland, het Onze Lieve Vrouwe Gasthuis te Amsterdam liet een aantal Volendamse bidders 50 ton aardappelen uit Friesland aanvoeren. Het Gemeentelijk Gasbedrijf van Den Haag, dat een voorraad gasolie had achtergehouden, gebruikte deze voor voedseltransporten uit het oosten en noorden des lands die ten dele aan het personeel ten goede kwamen. De Nutspaarbank te Haarlem kocht 3 ton suikerbieten en een ongespecificeerde hoeveelheid tarwe voor het personeel in waardoor dit dagelijks enkele sneden brood met suikerbietenstroop kon krijgen. De Amsterdamse scheepvaartverzekeringsfirma Langeveldt Schröder stelde in de eerste maanden van '45 aan alle personeelsleden aardappelen ter beschikking (begin januari 25 kg per gezinlid), voorts groenten, tulpenbollen en 50 kg hout voor de noodkacheltjes. De Lettergieterij Amsterdam liet groenten komen uit de kop van Noord-Holland, suikerbieten uit Aalsmeer en aardappelen en andere levensmiddelen uit Groningen; als Kerstgave-1944 kregen alle ruim tweehonderd

¹ Voor het personeel van de n.v. Sigarettfabriek Ed. Laurens 'viel het', aldus in '70 het personeelsorgaan, 'met de honger nogal mee dank zij de rokertjes die in beperkte mate voor de medewerkers gereserveerd bleven. Een pakje sigaretten kon worden geruild tegen een grote zak hout . . . of bijvoorbeeld een broodbon.' (*Personeelsorgaan n.v. Sigarettfabriek Ed. Laurens*, V, 4 (april 1970), p. 5). ² (Stoomvaartmij. 'Nederland') J. W. de Roever: *De 'Nederland' in de tweede wereldoorlog (1951)*, p. 265. ³ (Prov. Noord-Holland) Provinciaal Electriciteitsbedrijf: *Zeven magere maanden. Ter herinnering aan een moeizaam doorworstelde oorlogswinter (1945)*, p. 79.